

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-08-

Nr.

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija teikia Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 2, 6, 7, 8, 10, 11 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau - Įstatymo projektas). Projektas apsprastytas 2022 m. rugpjūčio 23 d. tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas, papildytas aiškinamasis raštas.

Įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu dėl per siauros smurtinio nusikaltimo apibrėžties, numatytos galiojančiame Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatyme (toliau - Įstatymas), palyginus su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu, ne visiems asmenims, tapusiems tyčinio smurtinio nusikaltimo aukomis, suteikiama teisė pretenduoti į žalos kompensavimą iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos lėšų. Galiojanti Įstatymo redakcija nenumato galimybių pretenduoti ir gauti kompensacijas tais atvejais, kai žala padaroma, pavyzdžiui - tyčiniu nesunkiu smurtiniu nusikaltimu, numatytu Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 140 straipsnyje (fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas).

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje (bylos C-167/15, C-601/14, C-129/19) laikomasi nuoseklios pozicijos, kad pagal 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos Nr. 2004/80/EB dėl žalos kompensavimo nusikaltimų aukoms (toliau - Direktyva 2004/80/EB) 12 straipsnio 2 dalį - kiekvienai valstybei narei nustatoma pareiga numatyti kompensacijų nukentėjusiesiems nuo visų nusikaltimų, laikomų smurtiniais tyčiniaus nusikaltimais ir padarytų jos teritorijoje, schemą. Šiuo metu ne visi tyčiniai smurtiniai nusikaltimai patenka į Lietuvos Respublikoje galiojančią kompensacijų schemą, nustatytą Įstatymu, o tai reiškia, jog Direktyvos 2004/80/EB nuostatos įgyvendintos ne visa apimtimi. Įstatymo projektu siekiama įgyvendinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimuose suformuluotą Direktyvos 2004/80/EB 12 straipsnio 2 dalies aiškinimo taisyklę, t. y. Lietuvos Respublikoje nustatyti kompensacijų schemą, pagal kurią nukentėjusiesiems bus sudaryta galimybė pretenduoti ir gauti kompensacijas dėl visų nusikaltimų, laikomų smurtiniais tyčiniaus nusikaltimais. Priėmus Įstatymo projektu siūlomą pakeitimą būtų užtikrintas tinkamas Direktyvos 2004/80/EB įgyvendinimas, priešingu atveju Lietuvos Respublikai grėstų ES teisės pažeidimo procedūra dėl galimai netinkamo Direktyvos 2004/80/EB nuostatų įgyvendinimo.

Be to, šiuo metu galiojančiame Įstatyme nustatytas pernelyg siauras nuo smurtinio nusikaltimo nukentėjusio asmens apibrėžimas, dėl ko dalis asmenų, kurie yra pripažinti nukentėjusiais dėl kito asmens tyčinio nužudymo ir jiems teismo sprendimais dėl to priteistas žalos atlyginimas, nėra laikomi nukentėjusiais Įstatymo prasme ir negali pretenduoti į žalos kompensavimą (pavyzdžiui, nužudytojo broliai, seserys ir kt.). Todėl

Įstatymo projektu siekiama praplėsti Įstatyme įtvirtintą nukentėjusio nuo smurtinio nusikaltimo asmens apibrėžimą, kas leis sulygtinti nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusių asmenų teisinę padėtį bei suteikti visiems asmenims, kurie pripažinti nukentėjusiais dėl artimojo nužudymo, lygias ir vienodas galimybes pretenduoti ir gauti kompensacijas.

Kiti Įstatymo projekte dėstomi pakeitimai yra techninio pobūdžio. Įstatymo projekto rengimo priežastys, tikslai, numatomos teisinio reguliavimo priemonės, jų pasekmės ir kita su Įstatymų projektu susijusi aktuali detalesnė informacija pateikta Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymo projektu įgyvendinama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programa (Priemonių plano 8.1.14 p.), kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

Įstatymo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymo projektas buvo pateiktas išvadoms ir nuomonėms gauti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Nacionalinei teismų administracijai, Teisėjų tarybai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacijai ir Vilniaus arkivyskupijai „Caritas“. Gautos Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Teisėjų tarybos išvados be pastabų. Į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pastabas buvo atsižvelgta. Nacionalinė teismų administracija, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacija bei Vilniaus arkivyskupija „Caritas“ per nustatytą derinimo su institucijoms terminą pastabų nepateikė.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisinio atstovavimo grupė (vadovas Ričardas Dzikovič (tel. +370 602 66973, el. p. ricard.dzikovic@tm.lt), patarėjas Šarūnas Sabalevskis (tel. +3706 718 63 74, el. p. sarunas.sabalevskis@tm.lt).

PRIDEDAMA:

- 1) Įstatymo projektas, 3 lapai;
- 2) Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai;
- 3) Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 10 lapų;
- 4) Atitikties lentelė, 1 lapas;
- 5) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas;
- 6) Suinteresuotų institucijų raštų kopijos, 4 lapai.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Šarūnas Sabalevskis, tel. +370 (671) 86 374, el. p. sarunas.sabalevskis@tm.lt